

**DOLNOŚLĄSKI ZESPÓŁ POREJESTROWEGO DOŚWIADCZALNICTWA
ODMIANOWEGO**

**Wyniki
Porejestrowych Doświadczeń Odmianowych
na Dolnym Śląsku**

RZEPAK OZIMY

2009 (2007-2009)

Zeszyt 2 (11)

wydawnictwo setne

Tomaszów Bolesławiecki. Sierpień 2009

Dolnośląski Zespół Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego

Przewodniczący: mgr inż. Anna Kamińska
Dyrektor SDOO Zybyszów

Z-ca: prof. dr hab. Jan Kaczmarek
z-ca sekretarz: mgr inż. Ewa Śmiałek

Stacja Koordynująca PDO na Dolnym Śląsku:
Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Tomaszowie Bol.
59-700 Bolesławiec

dyrektor: mgr inż. Ludwik Kotowicz

e-mail sdootomaszow@poczta.onet.pl
www.sdootomaszow.wroclaw.pl
Tel. (075)-73-89-396

Opracował:
mgr inż. Ludwik Kotowicz

Publikacja chroniona prawem wydawcy;
każda reprodukcja całości lub jej części
wymaga zgody wydawcy

Wydawca: SDOO Tomaszów Bolesławiecki

I. Wstęp.

W niniejszym opracowaniu przyjęto do syntezy 18 doświadczeń przeprowadzonych na Dolnym Śląsku w latach 2007 – 2009. W obliczeniach wyłączono doświadczenie Monsanto **Krzepice**. Liczba i lokalizacja doświadczeń pozwala na poznanie reakcji odmian rzepaku ozimego na zróżnicowane poziomy agrotechniczne oraz różne warunki środowiskowe.

W sezonie 2007/2009 badano 22 najwartościowszych odmian spośród 66 znajdujących się w **krajowym rejestrze**.

Począwszy od roku zbioru 2008 doświadczenia prowadzone są na jednym poziomie agrotechnicznym w czterech powtórzeniach. Efektem – inny sposób prezentacji wyników w tabelach.

W opracowaniu, poza ogólnymi charakterystykami wszystkich odmian badanych w doświadczeniach PDO w roku 2009 podano również charakterystykę odmian najnowszych, wpisanych do krajowego rejestru wiosną bieżącego roku.

Na końcu tabelarycznych zestawień doświadczeń, dodatkowo podano wyniki plonowania badań rozpoznawczych odmian z listy Unii Europejskiej (CCA).

II. Analiza wyników doświadczeń w roku 2009.

Wschody rzepaku ozimego były lepsze niż w roku poprzednim. Stan roślin przed zimą był dobry. Korzystna dla rzepaku zima nie spowodowała znaczących strat w obsadzie roślin.

Porażenie chorobami: **zgnilizną twardzikową** było nieco większe i wystąpiło w pięciu doświadczeniach, **sucha zgnilizna kapustnych** wystąpiła w znacznie mniejszym nasileniu jedynie w trzech doświadczeniach, natomiast **czern krzyżowych** wystąpiła w trzech doświadczeniach w mniejszym stopniu (10,1% **roślin** chorych w 2008 i 7,2% w 2009).

W roku 2009 z odmian populacyjnych najlepiej plonowały: NK Pegaz, Cadeli i Casoar. Odmiana Cabriolet najlepiej wypadła także w ujęciu wieloletnim (2007 – 2009).

Z odmian mieszańcowych w roku 2009 najlepiej plonowały odmiany: Extend, Nelson i Visby. W latach 2007 – 2009 najwyżej plonowały odmiany mieszańcowe Nelson i Extend.

Różnice w plonowaniu odmian mieszańcowych i populacyjnych były podobne jak w poprzednich latach.

III. Charakterystyka odmian.

(Poniższa charakterystyka odmian została sporządzona w oparciu o wieloletnie wyniki doświadczeń przeprowadzonych na terenie całego kraju)

ODMIANY POPULACYJNE

CALIFORNIUM. Odmiana populacyjna. Plon nasion i tłuszczu duży do bardzo dużego, szczególnie wyróżnia się na glebach lekkich. Zawartość tłuszczu w nasionach zbliżona do wzorca, glukozyolanów średnia. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej nasion na poziomie wzorca, włókna średnia. Zimotrwałość dobra. Średniowczesna. Rośliny średniej wysokości: na wyleganie i zgniliznę twardzikową średnio odporne, na czerń krzyżowych odporność nieco obniżona.

CABRIOLET. Odmiana ozima populacyjna, podwójnie ulepszona. Plon nasion dość duży, plon tłuszczu duży. Liczba nasion w łuszczyńce nieco obniżona, masa 1000 nasion większa od wzorca. Zawartość tłuszczu w nasionach duża, glukozyolanów średnia (9,3µM/g). Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej dużą, włókna nieco poniżej wzorca. Zimotrwałość dobra. Odmiana kwitnie wcześniej od wzorca, lecz w czasie dojrzewania średniowczesna. Rośliny dość niskie, średnio odporne na wyleganie. Na zgniliznę twardzikową i czerń krzyżowych średnio odporne, na zamierania korzeni odporność dobra.

BAROS. Odmiana podwójnie ulepszona. Plon nasion i tłuszczu dość duży. Zimotrwałość dobra, zbliżona do średniej. Termin rozpoczęcia kwitnienia i dojrzewania średniowczesny. Rośliny średniej wysokości, o średniej odporności na wyleganie. Średnio odporna na zamieranie korzeni i czerń krzyżowych, dość podatna na zgniliznę twardzikową. Liczba nasion w łuszczyńce i masa 1000 nasion średnia. Zawartość tłuszczu w nasionach powyżej średniej, glukozyolanów mała. Zawartość białka ogólnego i włókna w suchej masie beztłuszczowej średnia.

CASTILLE. Odmiana podwójnie ulepszona. Plon nasion i tłuszczu dość duży. Zimotrwałość dość dobra. Termin rozpoczęcia kwitnienia wczesny, dojrzewania średniowczesny. Rośliny niskie o dobrej odporności na wyleganie. Dość odporne na zgniliznę twardzikową, średnio odporne na zamieranie korzeni i czerń krzyżowych. Liczba nasion w łuszczyńce nieco mniejsza od średniej, masa 1000 nasion powyżej średniej. Zawartość w nasionach tłuszczu i glukozyolanów średnia. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej zbliżona do średniej, włókna średnia.

BRISE. Odmiana populacyjna, podwójnie ulepszona. Zimotrwałość dobra, nieco lepsza od średniej. Termin rozpoczęcia kwitnienia i dojrzewania średniowczesny. Rośliny średniej wysokości o średniej odporności na wyleganie. Odporność na choroby zbliżona do średniej. Liczba nasion w łuszczyńce średnia, masa 1000 nasion większa od średniej. Zawartość tłuszczu w nasionach większa od średniej, glukozyolanów średnia. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej średnia, włókna powyżej średniej. Plon nasion średni, na poziomie odmiany Castille, plon tłuszczu dość duży na poziomie Californium.

WINNER. Odmiana populacyjna, podwójnie ulepszona. Zimotrwałość dobra, na poziomie średniej. Termin rozpoczęcia kwitnienia wczesny, dojrzewania średniowczesny. Rośliny średniej wysokości o dość dobrej odporności na wyleganie. Odporność na choroby średnia. Liczba nasion w łuszczyńce i masa 1000 nasion średnia. Zawartość tłuszczu w nasionach większa od średniej, glukozyolanów średnia. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej zbliżona do średniej, włókna podwyższona. Plon nasion dość duży, zbliżony do odmiany Californium, plon tłuszczu nieco powyżej odmiany Californium.

CADELI. Plon nasion średni; nieco gorszy od wzorca na południu kraju. Zawartość tłuszczu w nasionach duża, glukozyolanów średnia. Zawartość białka ogólnego i włókna w suchej masie beztłuszczowej nieco powyżej średniej. Liczba nasion w łuszczyńce nieco większa od średniej, masa 1000 nasion poniżej średniej. Zimotrwałość zbliżona do średniej. Termin rozpoczęcia kwitnienia i

dojrzewania średniowczesny. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Odporność na czerń krzyżowych średnia, na zgniliznę twardzikową zbliżona do średniej.

CASOAR. Plon nasion duży; zwłaszcza na Pomorzu i w Wielkopolsce. Zawartość tłuszczu w nasionach nieco większa od średniej, glukozyolanów dość duża. Zawartość białka ogólnego i włókna w suchej masie beztłuszczowej powyżej średniej. Liczba nasion w łuszczyńce nieco mniejsza od średniej, masa 1000 nasion nieco poniżej średniej. Zimotrwałość na poziomie średniej. Termin rozpoczęcia kwitnienia wczesny, dojrzewania średniowczesny. Rośliny średnio niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową duża, na czerń krzyżowych zbliżona do średniej.

NK FUNDUS. Plon nasion średni; dobry na Pomorzu i w Wielkopolsce, poniżej średniej na wschodzie kraju. Zawartość tłuszczu w nasionach dość duża, glukozyolanów średnia. Zawartość białka ogólnego i włókna w suchej masie beztłuszczowej nieco powyżej średniej. Liczba nasion w łuszczyńce nieco większa od średniej, masa 1000 nasion średnia. Zimotrwałość zbliżona do średniej. Termin rozpoczęcia kwitnienia nieco późniejszy od wzorca, dojrzewania średniowczesny. Rośliny średniej wysokości, o dużej odporności na wyleganie. Odporność na czerń krzyżowych duża, na zgniliznę twardzikową średnia.

NK PEGAZ. Plon nasion średni (2006) do dużego (2007), jeden z najlepszych w grupie odmian populacyjnych; korzystniejsze oceny na Pomorzu i Śląsku, natomiast gorsze na wschodzie kraju. Zawartość tłuszczu w nasionach duża, glukozyolanów – średnia. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej mała, włókna – średnia. Liczba nasion w łuszczyńce nieco większa od wzorca, masa 1000 nasion mniejsza. Ocena rozet po zimie małe do średniej, przezimowanie roślin średnie. Termin początku kwitnienia dość późny, dojrzewania średni. Rośliny dość duże, o przeciętnej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową dość duża, na sucha zgniliznę i czerń krzyżowych – średnia.

ODMIANY MIESZAŃCOWE

BALDUR. Odmiana mieszańcowa, podwójnie ulepszona. Plon nasion duży, tłuszczu bardzo duży. Liczba nasion w łuszczyńce – średnia, masa 1000 nasion nieco powyżej średniej. Zawartość tłuszczu w nasionach dość duża, glukozyolanów mała do średniej. Średnia zawartość białka ogólnego i włókna w suchej masie beztłuszczowej. Zimotrwałość dobra na poziomie wzorca. Kwitnie i dojrzewa wcześniej niż wzorzec. Rośliny średniej wysokości, odporność na wyleganie powyżej średniej, na czerń krzyżowych, zgniliznę twardzikową i zamieranie korzeni średnio odporna.

TITAN. Odmiana mieszańcowa, podwójnie ulepszona. Plon nasion duży, tłuszczu bardzo duży. Liczba nasion w łuszczyńce większa od średniej, masa 1000 nasion średnia. Zawartość tłuszczu w nasionach powyżej średniej, glukozyolanów – mała. Zawartość białka ogólnego i włókna w suchej masie beztłuszczowej średnia. Zimotrwałość dobra, na poziomie odmian wzorcowych. Odmiana kwitnie i dojrzewa wcześniej od wzorca. Wysokość roślin średnia, na wyleganie i zamieranie korzeni odporność powyżej średniej, na czerń krzyżowych i zgniliznę twardzikową średnia.

ES SAPHIR. Odmiana podwójnie ulepszona, systemu ogura. Plon nasion duży, tłuszczu bardzo duży. Zimotrwałość dobra, na poziomie wzorca. Termin rozpoczęcia kwitnienia wczesny, dojrzewania średniowczesny. Rośliny średniej wysokości, dość podatne na wyleganie i zgniliznę twardzikową. Średnio odporne na czerń krzyżowych i zamieranie korzeni. Liczba nasion w łuszczyńce nieco mniejsza od średniej, masa 1000 nasion średnia. Zawartość w nasionach tłuszczu większa od średniej, glukozyolanów dość duża. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej średnia, włókna większa od średniej.

VECTRA. Odmiana podwójnie ulepszona, systemu ogura. Plon nasion i tłuszczu duży. Zimotrwałość dobra, nieco lepsza od średniej. Termin rozpoczęcia kwitnienia wczesny, dojrzewania średniowczesny. Rośliny średniej wysokości, średnio odporne na wyleganie, zgniliznę twardzikową, czerń krzyżowych i zamieranie korzeni. Liczba nasion w łuszczyńce i masa 1000 nasion średnia.

Zawartość tłuszczu w nasionach średnia, glukozyolanów dość mała. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej poniżej średniej, włókna średnia.

EXTEND. Odmiana mieszańcowa, podwójnie ulepszona. Zimotrwałość dobra, nieco lepsza od średniej. Termin rozpoczęcia kwitnienia i dojrzewania średniowczesny. Rośliny średniej wysokości, dość odporne na wyleganie i podstawowe choroby. Liczba nasion w łuszczyńce średnia, masa 1000 nasion mniejsza od średniej. Zawartość tłuszczu w nasionach większa od średniej, glukozyolanów średnia. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej podwyższona, włókna średnia. Plon nasion i tłuszczu dość duży, lecz nieco gorszy od odmiany mieszańcowej Saphir.

NELSON. Odmiana mieszańcowa, podwójnie ulepszona. Zimotrwałość dobra, nieco lepsza od średniej. Termin rozpoczęcia kwitnienia i dojrzewania średniowczesny. Rośliny średniej wysokości, średnio odporne na wyleganie. Odporność na podstawowe choroby zbliżona do średniej. Liczba nasion w łuszczyńce średnia, masa 1000 nasion nieco większa od średniej. Zawartość tłuszczu w nasionach średnia, glukozyolanów dość duża, lecz spełniająca obowiązujące wymogi. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej średnia, włókna nieco powyżej średniej. Plon nasion i tłuszczu duży, na poziomie odmiany Saphir.

TOCCATA F₁. Odmiana mieszańcowa. Plon nasion duży, zwłaszcza w Wielkopolsce i na wschodzie kraju, nieco gorszy na Pomorzu i Śląsku. Zawartość tłuszczu w nasionach większa od średniej, glukozyolanów duża, (na granicy normy). Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej duża, włókna nieco powyżej średniej. Liczba nasion w łuszczyńce nieco mniejsza od średniej, masa 1000 nasion większa od średniej. Zimotrwałość zbliżona do średniej, w warunkach ostrej zimy procent przezimowania roślin może być gorszy. Termin rozpoczęcia kwitnienia i dojrzewania średniowczesny. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową średnia, na czerń krzyżowych wyraźnie powyżej średniej.

HYCOLOR F₁. Plon nasion duży, zwłaszcza na Pomorzu i w Wielkopolsce, lecz gorszy na wschodzie kraju. Zawartość tłuszczu dość duża, glukozyolanów średnia. Zawartość białka ogólnego i włókna w suchej masie beztłuszczowej nieco powyżej średniej. Liczba nasion w łuszczyńce nieco większa od średniej, masa 1000 nasion nieco mniejsza od średniej. Zimotrwałość średnia. Termin rozpoczęcia kwitnienia i dojrzewania średniowczesny. Rośliny średniej wysokości o dużej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową i czerń krzyżowych zbliżona do średniej.

PR 46 W 31. Odmiana mieszańcowa wprowadzona do doświadczeń na Dolnym Śląsku na podstawie badań rozpoznawczych z listy odmian Unii Europejskiej. Plon duży. Zawartość tłuszczu w nasionach przeciętna, glukozyolanów większa. Masa 1000 nasion przeciętna. Termin kwitnienia i dojrzałości technicznej przeciętny. Rośliny wysokie dość odporne na wyleganie. Nieco większa wrażliwość na zgniliznę twardzikową i czerń krzyżowych.

PR 46 W 10. Odmiana mieszańcowa wprowadzona do doświadczeń na Dolnym Śląsku na podstawie badań rozpoznawczych z listy odmian Unii Europejskiej. Plon duży.

NK PETROL. Plon nasion duży do bardzo dużego. Oceny mniej korzystne w rejonie północno-wschodnim. Zawartość tłuszczu w nasionach średnia, glukozyolanów - duża. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej dość duża, włókna – średnia. Liczba nasion w łuszczyńce większa od wzorca, masa 1000 nasion mniejsza. Ocena rozet po zimie i przezimowanie roślin przeciętne. Termin początku kwitnienia i dojrzewania średni. Rośliny dość duże, o przeciętnej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową mała do średniej, na suchą zgniliznę i czerń krzyżowych średnia.

VISBY. Plon nasion duży do bardzo dużego. Ocena plonowania korzystniejsza na Śląsku, mniej korzystna we wschodniej części kraju. Zawartość w nasionach tłuszczu i glukozyolanów średnia; zawartość białka, glukozyolanów i włókna w suchej masie beztłuszczowej średnia. Liczba nasion w łuszczyńce i masa 1000 nasion na poziomie wzorca. Oceny rozet po zimie i przezimowanie roślin średnie. Termin początku kwitnienia i dojrzewania średni. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową średni, na suchą zgniliznę – dość duży, na czerń krzyżowych – średni.

Charakterystyki odmian rzepaku ozimego wpisanych do krajowego rejestru w roku 2009

CATANA (d. MLCH141). Odmiana populacyjna. Plon nasion dość duży; oceny plonowania korzystniejsze w rejonie Lubelskim, Śląskim i Podkarpackim, gorsze w rejonie Mazurskim i Wielkopolskim. Zawartość glukozyolanów w nasionach średnia do dość dużej, tłuszczu bardzo duża. Zawartość białka i włókna w suchej masie beztłuszczowej średnia. Liczba nasion w łuszczyńce dość duża, masa 1000 nasion nieco mniejsza od średniej. Ocena rozet po zimie średnia, przezimowanie roślin zbliżone do średniej. Termin początku kwitnienia nieco późniejszy od średniej, dojrzewania zbliżony do średniej. Rośliny dość wysokie o dość dużej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych oraz zamieranie korzeni nieco lepsza od średniej, na czerń krzyżowych średnia. Wymagania: gleby bardzo dobre i dobre; wyraźnie reagowała pogorszeniem plonowania na upały i suszę w okresie pełni kwitnienia i zawiązywania łuszczyń.

NK MUSIC (d. RNX 1632). Odmiana populacyjna. Plon nasion dość duży; oceny plonowania korzystniejsze na Śląsku i na Podkarpaciu, gorsze w rejonie Mazurskim i Wielkopolskim. Zawartość glukozyolanów w nasionach średnia, tłuszczu duża. Zawartość białka i włókna w suchej masie beztłuszczowej średnia. Liczba nasion w łuszczyńce duża, masa 1000 nasion nieco mniejsza od średniej. Ocena rozet po zimie nieco lepsza od średniej, przezimowanie roślin zbliżone do średniej. Termin początku kwitnienia nieco późniejszy od średniej, dojrzewania zbliżony do średniej. Rośliny dość wysokie o dość dużej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową i zamieranie korzeni dość duża, na suchą zgniliznę kapustnych średnia, na czerń krzyżowych nieco poniżej średniej. Wymagania: gleby bardzo dobre i dobre; słabo reagowała pogorszeniem plonowania na upały i suszę w okresie pełni kwitnienia i zawiązywania łuszczyń.

CHAGALL (d. SW 05023A). Odmiana populacyjna. Plon nasion duży; oceny plonowania duże w całym kraju, zwłaszcza w rejonach Lubelskim, Śląskim i Podkarpackim. Zawartość glukozyolanów w nasionach średnia, tłuszczu dość duża. Zawartość białka i włókna w suchej masie beztłuszczowej zbliżona do średniej. Liczba nasion w łuszczyńce oraz masa 1000 nasion średnia. Ocena rozet po zimie powyżej średniej, przezimowanie roślin średnie. Termin początku kwitnienia i dojrzewania średni. Rośliny dość wysokie o średniej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową, zamieranie korzeni i czerń krzyżowych średnia, na suchą zgniliznę kapustnych gorsza od średniej. Wymagania: gleby bardzo dobre i dobre, a nawet słabsze; bardzo wyraźnie reagowała pogorszeniem plonowania na upały i suszę w okresie pełni kwitnienia i zawiązywania łuszczyń.

FINESSE (d. RG 203/02). Odmiana mieszańcowa. Plon nasion duży do bardzo dużego; korzystniejsze oceny w rejonach Pomorskim, Lubelskim i Śląskim, gorsze w rejonach Mazurskim i Podkarpackim. Zawartość glukozyolanów w nasionach średnia do dość dużej, tłuszczu dość duża. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej większa od średniej, włókna średnia. Liczba nasion w łuszczyńce i masa 1000 nasion średnia. Ocena rozet po zimie średnia, przezimowanie roślin małe do średniego. Termin początku kwitnienia nieco późniejszy od średniej, dojrzewania średni. Rośliny wysokie o małej do średniej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę oraz zamieranie korzeni dość duża, na czerń krzyżowych średnia. Wymagania: gleby dobre, a nawet słabsze; słabo reagowała pogorszeniem plonowania na upały i suszę w okresie pełni kwitnienia i zawiązywania łuszczyń.

POZNANIAK (d. BOH 3706). Odmiana mieszańcowa. Plon nasion duży do bardzo dużego. Oceny korzystniejsze na Lubelszczyźnie i na Śląsku, mniej korzystne na Mazurach i Podkarpaciu. Zawartość glukozyolanów w nasionach mała do średniej, tłuszczu nieco powyżej średniej. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej mała, włókna nieco powyżej średniej. Liczba nasion w łuszczyńce nieco większa od średniej, masa 1000 nasion mniejsza od średniej. Oceny rozet po zimie i przezimowanie roślin średnie. Termin początku kwitnienia wyraźnie późniejszy od średniej, dojrzewania średni. Rośliny dość wysokie o małej do średniej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych oraz zamieranie korzeni nieco gorsza od średniej, czerń

krzyżowych średnia. Wymagania: jakość gleb miała mniejsze znaczenie; dość wyraźnie reagowała pogorszeniem plonowania na upały i suszę w okresie pełni kwitnienia i zawiązywania łuszczyń. |

ES MERCURE (d. EGC POL3). Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży: oceny plonowania mniej korzystne w rejonie Mazurskim i Wielkopolskim. Zawartość glukozyolanów w nasionach średnia do dość dużej, tłuszczu średnia. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej dość duża, włókna średnia. Liczba nasion w łuszczyńce nieco mniejsza od średniej, masa 1000 nasion średnia. Ocena rozet po zimie i przezimowanie roślin nieco większe od średniej. Termin początku kwitnienia i dojrzewania późniejszy od średniej. Rośliny wysokie o dużej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych oraz zamieranie korzeni większa od średniej. Wymagania: jakość gleb miała mniejsze znaczenie; dość wyraźnie reagowała pogorszeniem plonowania na upały i suszę w okresie pełni kwitnienia i zawiązywania łuszczyń.

NK TECHNIC (d. RNX 3504). Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży, zwłaszcza na Lubelszczyźnie i na Śląsku. Zawartość glukozyolanów średnia, tłuszczu w nasionach dość duża. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej mniejsza od średniej, włókna średnia. Liczba nasion w łuszczyńce i masa 1000 nasion średnia. Ocena rozet po zimie większa od średniej, przezimowanie roślin średnie. Termin początku kwitnienia i dojrzewania średni. Rośliny wysokie o małej do średniej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową, zamieranie korzeni średnia i czerń krzyżowych średnia, na suchą zgniliznę kapustnych mniejsza od średniej. Wymagania: plonowała dobrze na glebach słabszych kompleksu IV, a nawet V; wyraźnie reagowała pogorszeniem plonowania na upały i suszę w okresie pełni kwitnienia i zawiązywania łuszczyń. |

ABAKUS (d. SLM 0503). Odmiana badana dwa sezony wegetacyjne. Plon nasion bardzo duży, dość stabilny we wszystkich rejonach kraju. Dość duża zawartość tłuszczu, dobra zimotrwałość oraz dość duża odporność na wyleganie. Odmiana mieszańcowa. Plon nasion bardzo duży, zwłaszcza na Lubelszczyźnie i na Śląsku. Zawartość glukozyolanów średnia, tłuszczu w nasionach dość duża. Zawartość białka i włókna w suchej masie beztłuszczowej średnia. Liczba nasion w łuszczyńce nieco większa od średniej, masa 1000 nasion nieco mniejsza od średniej. Oceny rozet po zimie i przezimowanie roślin nieco większe od średniej. Termin początku kwitnienia i dojrzewania średni. Rośliny średnio wysokie o dość dużej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych i czerń krzyżowych średnia, na zamieranie korzeni mała do średniej. Wymagania: gleby bardzo dobre i dobre, a nawet słabsze; dość wyraźnie reagowała pogorszeniem plonowania na upały i suszę w okresie pełni kwitnienia i zawiązywania łuszczyń.

ADAM (d. WRH 316). Dość duża zawartość tłuszczu, a także dość duża odporność na wyleganie oraz zgniliznę twardzikową i czerń krzyżowych. Odmiana mieszańcowa. Plon nasion duży do bardzo dużego, zwłaszcza na Śląsku i Podkarpaciu; oceny plonowania mniej korzystne na Mazurach i w Wielkopolsce. Zawartość glukozyolanów średnia, tłuszczu w nasionach duża. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej nieco poniżej średniej, włókna średnia. Liczba nasion w łuszczyńce większa od średniej, masa 1000 nasion mniejsza od średniej. Ocena rozet po zimie nieco większa od średniej, przezimowanie roślin średnie. Termin początku kwitnienia nieco późniejszy od średniej, dojrzewania zbliżony do średniej. Rośliny wysokie o dość dużej odporności na wyleganie. Odporność na zgniliznę twardzikową i suchą zgniliznę kapustnych dość duża, na zamieranie korzeni średnia, na czerń krzyżowych duża. Wymagania: gleby bardzo dobre i dobre; silnie reagowała pogorszeniem plonowania na upały i suszę w okresie pełni kwitnienia i zawiązywania łuszczyń.

Tabela 1.
Rzepak ozimy. Odmiany badane. Rok zbioru 2009.

Lp	Odmiana	Rok wpisania do Krajowego Rejestru w Polsce	Adres jednostki zachowującej odmianę, a w przypadku odmian zagranicznych dodatkowo pełnomocnika w Polsce
ODMIANY POPULACYJNE			
1	Brise	2006	Deutsche Saatveredelung GmbH (DSV Polska, 62-100 Wągrowiec, ul. Straszewska 70, tel.67/2680750)
2	Californium	2002	Monsanto SAS Immeuble el Ysees la Defense (Monsanto Polska, 00-312 Warszawa, ul. Domaniewska 41, tel. 22/5704370)
3	Cabriolet	2004	
4	Castille	2005	
5	Casoar	2007	
6	Cadeli	2007	
7	Baros	2005	Saaten-Union Polska sp. z o.o. Wągrowiec, ul. Straszewska 70, tel.67/2680750)
8	Winner	2006	
9	NK Fundus	2007	Syngenta Seeds Ul. E. Orzeszkowej 15/1, 05-500 Piaseczno tel. 22/3260660
10	NK Pegaz	2008	
ODMIANY MIESZAŃCOWE			
11	Baldur	2003	Saaten-Union Polska sp. z o.o. Wągrowiec, ul. Straszewska 70, tel.67/2680750
12	Titan	2003	
13	Vectra	2005	
14	Visby	2008	
15	ES Saphir	2005	Rolagra Błażej Springer ul. Chłapowskiego 22/14 63-100 Śrem, tel. 61/2810630
16	Extend	2006	Monsanto Polska 00-312 Warszawa, ul. Domaniewska 41, tel. 2/5704370)
17	Nelson	2006	Syngenta Seeds Ul. E. Orzeszkowej 15/1, 05-500 Piaseczno tel. 22/3260660
18	Toccata	2007	
19	NK Petrol	2008	
20	PR 46 W 31	2006 (CCA)	Pioneer Hi-Bred Northern Europe Sales Division G.m.b.H. Oddział w Polsce Aleje Solidarności 46, 61-696 Poznań tel. 61/8162068
21	PR 46 W 10	2007 (CCA)	
22	Hycolor	2007	Marek Juś ul. Słowackiego3/1, 66-400 Gorzów Wlkp.

CCA – odmiana wprowadzona do doświadczeń PDO po badaniach rozpoznawczych na Dolnym Śląsku.

Tabela 2

Rzepak ozimy. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru 2009.

Miejscowość	SDOO Tomaszów	SDOO Krościna Mała	RZD Pawłowice	SDOO Zybiszów	SDOO Tarnów	SDOO Naroczyce
Kompleks gleb	5	2	2	2	1	4
Klasa bonitacyjna gleby	IVb	IIIa	IIIb	IIIa	IIIa	IVa
Zasobność gleby P ₂ O ₅	25,5	86,5	19,9	11,4	38,1	10,5
Zasobność gleby K ₂ O	14,7	21,9	19,9	25,1	32,0	19,7
Zasobność gleby Mg	13,3	5,6	10,9	9,0	12,5	4,4
PH gleby w KCl	6,3	6,7	6,0	6,7	6,7	5,8
Przedplon	Pszenica ozima	Groch siewny	Pszenica ozima	Pszenica ozima	Jęczmień jary	Pszenica ozima
Nawożenie N (kg/ha)	196	123	170	188	52	180
Nawożenie P ₂ O ₅ (kg/ha)	60	72	60	60	112	100
Nawożenie K ₂ O (kg/ha)	90	160	120	90	126	150
Data siewu	26.08.08	26.08.08	27.08.08	28.08.08	26.08.08	25.08.08
Obsada nasion na 1m ²	60	60 pop./45 miesz.	60	70	70 pop./55 miesz	60 pop./45 miesz
Zaprawa nasienna	SarfunT + Brassicol					
Herbicyd	Butisan Star 2,5l	Fuego 1,6l+Kalif 0,15l Targa 0,75l	Metazanex 1,5l+Kalif 0,15 Galera 0,35l	Butisan Star 2,5l Perenal 0,5l	Kalif 0,15kg+Fuego 1,7l	Butisan Star 2,5l Fusilade 0,75l
Insektycyd	Nurelle x2 0,6l Mospilan 0,12l	Ammo 0,1+Dursban 0,6l Mospilan 0,12kg Ammo 0,1l	Karate 0,15 Cyperkill 0,10 Mospilan 0,12 Karate 0,15	Nurelle 0,6l Mospilan 0,12kg Fastac 0,1l	Nurelle 0,5l Alphaguard 0,1l	Sumi Alpha 0,25l Fastac x 3 0,12l
Fungicyd	-	Horizon 0,75l Acanto 1l	Horizon 0,8l Alert 1l	Horizon 1l	Alert 1l	Alert 1,2l
Regulator wzrostu	-	Toprex 0,5l	-	-	-	-
Nawóz dolistny na a ₂	Basfoliar 5l	Basfoliar 5l	BorMnS 1,5l	Basfoliar 6l	Basfoliar 10l	Ekolist mikro RB 2l

Tabela 3.
Rzepak ozimy. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru 2009.

Miejscowość	Tomaszów Bol.	Krościna Mała	RZD Pawłowice	Zybiszów	Tarnów Śl.	Naroczyce
Przezimowanie roślin (% roślin żywych)	100				87	100
Obsada roślin po zimie (szt./m ²)	44	56	-	66	66	56
Wysokość roślin (cm)	129	159	119	144	143	153
Ugięcie łanu (%)	97	94	97	71	77	97
Dojrzałość techniczna (liczba dni od początku roku)	184	183	-	-	188	190
Zgnilizna twardzikowa (%)	3,0	5,0	-	5,6	8,5	7,1
Sucha zgnilizna kapustnych (%)	-	5,3	-	-	3,0	2,5
Mączniak rzekomy (skala 9 ⁰)	-	9,0	-	6,4	6,8	7,3
Czerń krzyżowych (skala 9 ⁰)	7,0	-	-	-	7,4	7,3
Masa 1000 nasion	5,81	-	-	-	-	5,42
Plon nasion (dt/ha)	29,94	67,35	37,2	54,09	48,91	58,15

Wyniki średnie wszystkich badanych odmian

„ - ” - nie oceniano

Tabela 4. Rzepak ozimy. Plon nasion w miejscowościach. Rok zbioru 2009.

Odmiana	Plon względny (% wzorca)					
	<i>Tomaszów Bol.</i>	Krościna Mała	RZD Pawłowice	Zybiszów	Tarnów	Naroczyce
<i>Punkt dośw.</i>	<i>Tomaszów Bol.</i>	Krościna Mała	RZD Pawłowice	Zybiszów	Tarnów	Naroczyce
Wzorzec, dt/ha	29,94	67,35	37,2	54,09	48,91	58,15
Californium	67	-	92	97	100	103
Castille	101	-	91	82	105	92
Casoar	82	-	96	98	115	96
Cabriolet	78	97	102	95	100	93
Baros	92	96	92	104	82	101
Brise	77	93	92	96	94	93
Winner	79	97	92	94	97	93
Cadeli	111	97	94	97	109	97
NK Fundus	100	96	89	90	84	87
NK Pegaz	108	98	95	94	102	111
Baldur F ₁	83	-	102	104	87	99
Titan F ₁	89	99	100	97	98	99
ES Saphir F ₁	121	93	106	106	98	97
Vectra F ₁	87	90	100	109	104	105
Extend F ₁	139	102	119	110	102	103
Nelson F ₁	120	111	113	111	97	105
Hycolor F ₁	111	101	110	103	109	105
Toccata F ₁	130	109	105	104	97	105
NK Petrol F ₁	103	99	108	101	106	108
Visby F ₁	107	109	107	112	109	105
PR 46 W 31 F ₁	94	109	98	96	102	100
PR 46 W 10 F ₁	100	106	96	98	107	104

Wzorzec – średni plon z wszystkich odmian badanych. *Tomaszów Bol. uszkodzenia gradowe*. Krościna *Mała* – brak plonu niektórych odmian.

Tabela 5. Rzepak ozimy. Plon względny nasion. Lata zbioru: 2007 – 2009

Odmiana	Plon względny (%)				
	2007 (a2)	2008	2009	2008-2009	2007-2009
Wzorzec, dt/ha	42,5	42,9	49,2	45,9	44,7
Californium	95	100	95	95	96
Castille	85	98	94	96	94
Casoar	-	102	99	100	-
Cabriolet	102	100	95	97	100
Baros	99	91	96	92	94
Brise	104	94	92	93	96
Winner	98	92	94	91	94
Cadeli	-	94	100	96	-
NK Fundus	-	94	91	89	-
NK Pegaz	-	-	101	-	-
Baldur F ₁	105	106	96	100	102
Titan F ₁	99	109	98	102	102
ES Saphir F ₁	101	103	102	101	103
Vectra F ₁	110	107	100	102	105
Extend F ₁	112	110	110	109	110
Nelson F ₁	116	109	109	108	111
Hycolor F ₁	-	88	106	95	-
Toccata F ₁	-	107	107	106	-
NK Petrol F ₁	-	-	104	-	-
Visby F ₁	-	-	109	-	-
PR 46 W 31 F ₁	-	101	101	102	-
PR 46 W 10 F ₁	-	104	103	101	-
Liczba doświadczeń	6	6	6	12	18

Wzorzec – średni plon z wszystkich odmian badanych w danym roku.

Tabela 6. Rzepak ozimy. Porażenie odmian przez ważniejsze choroby (odchylenia od wzorca). 2009

Lp.	Odmiana	Zgnilizna twardzikowa (% porażonych roślin)	Mączniak rzekomy (Skala 9 ⁰)	Czerń krzyżowych (Skala 9 ⁰)	Sucha zgnilizna kapustnych (% porażonych roślin)	
Wzorzec		<u>5,8</u>	<u>7,4</u>	<u>7,2</u>	<u>3,6</u>	
1	Californium	-0,2	-0,3	-0,6	-0,3	
2	Castille	-0,1	-0,5	0,5	-1,3	
3	Casoar	-0,9	-0,5	-0,1	-1,1	
4	Cabriolet	-2,1	0,0	0,3	-0,4	
5	Baros	4,6	-0,1	-0,4	-0,3	
6	Brise	-1,2	0,0	-0,2	-0,3	
7	Winner	-1,3	0,1	-0,1	-0,1	
8	Cadeli	-1,5	-0,1	-0,1	-0,1	
9	NK Fundus	0,3	0,2	-0,2	0,4	
10	NK Pegaz	-1,3	0,1	0,5	0,3	
11	Baldur	F ₁	-0,7	-0,4	0,1	-0,6
12	Titan	F ₁	0,8	0,1	0,6	-0,4
13	ES Saphir	F ₁	-0,8	0,1	-0,2	-0,3
14	Vectra	F ₁	-1,6	0,0	0,6	0,1
15	Extend	F ₁	4,8	0,0	0,3	0,1
16	Nelson	F ₁	3,3	0,1	-0,4	0,6
17	Hycolor	F ₁	2,7	0,0	0,3	1,1
18	Toccata	F ₁	4,8	0,0	-0,2	0,1
19	NK Petrol	F ₁	-1,8	0,0	-0,2	-0,4
20	Visby	F ₁	-1,8	-0,1	-0,2	0,3
21	PR 46 W 31	F ₁	-1,1	-0,2	0,1	-0,3
22	PR 46 W 10	F ₁	-2,5	-0,4	-0,4	-0,4
Liczba doświadczeń		5	3	3	3	

Wzorzec – średni wszystkich odmian badanych w danym roku. Wyniki pochodzą jedynie z doświadczeń w których choroba wystąpiła.

Tabela 7. Rżepak ozimy. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe. Rok zbioru: 2009. (odchylenia od wzorca)

Lp.	Odmiana	Wysokość roślin (cm)	Ugięcie łanu przed zbiorem (%)	Dojrzałość techniczna (liczba dni od początku roku)	Obsada roślin po zimie (szt./m ²)
Poziom agrotechniczny					
Wzorzec*		146	96	186	53
1	Californium	-8	1,6	0	-2
2	Castille	-18	2,6	2	-3
3	Casoar	-15	2,7	1	0
4	Cabriolet	-12	-1,4	-1	3
5	Baros	-7	-1,7	1	-2
6	Brise	0	-0,8	0	-3
7	Winner	2	-1,1	0	0
8	Cadeli	-5	-0,2	1	1
9	NK Fundus	3	1,3	0	3
10	NK Pegaz	7	0,4	0	-1
11	Baldur F ₁	-1	2,3	1	-2
12	Titan F ₁	-1	0,0	-1	-1
13	ES Saphir F ₁	3	0,4	0	0
14	Vectra F ₁	0	-5,0	0	1
15	Extend F ₁	1	-2,2	0	-2
16	Nelson F ₁	2	1,7	0	1
17	Hycolor F ₁	4	-0,3	-1	1
18	Toccata F ₁	5	1,9	0	-1
19	NK Petrol F ₁	10	0,6	0	-3
20	Visby F ₁	-3	1,7	-1	2
21	PR 46 W 31 F ₁	8	0,8	0	2
22	PR 46 W 10 F ₁	1	0,2	0	2
Liczba doświadczeń		5	3	4	6

Wzorzec – średnia wszystkich odmian badanych w danym roku.

Tabela 1. Wyniki doświadczeń rozpoznawczych odmian z listy UE (CCA) w latach 2008 – 2009 na Dolnym Śląsku.

Odmiana	Plon				
	dt/ha			Plon wzgl. 2008-2009 %	lata badań
	2008	2009	2008- 2009		
Wzorzec 22 odmiany M	43,1	58,2	50,7	50,7	
Californium	43,1	59,1	51,1	101	
Baldur F1	47,0	54,8	50,9	100	
Titan F1	46,2	57,4	51,8	102	
Vectra F1	47,7	57,3	52,5	104	
Castille	42,6	57,4	50,0	99	
Casoar	44,9	60,9	52,9	104	
Extend F1	48,9	59,6	54,3	107	
ES Hydromel F1	46,1	59,8	53,0	104	4
Forza	42,1	55,7	48,9	96	4
Kadore	42,2	56,4	49,3	97	4
Cindi	42,6	52,5	47,6	94	3
ES Bourbon	38,8	56,0	47,4	93	3
Kalif	41,7	54,6	48,2	95	3
Satori	42,6	53,9	48,3	95	3
Cosi	37,6	51,0	44,3	87	2
NK Aviator F1	44,1	55,9	50,0	99	2
PR 45 D 03 SDH F1	37,2	55,9	46,6	92	2
PR 46 W 14 F1	46,2	64,9	55,6	110	2
PR 46 W 15 F1	46,6	61,3	54,0	106	2
Robust	41,5	51,7	46,6	92	2
Tassilo F1	44,5	57,7	51,1	101	2
Vision	47,3	62,1	54,7	108	2
Loveli	-	56,4			1
ES Neptune F1	-	63,2			1
Epure	-	56,6			1
Hybrigold F1	-	52,5			1
Hybrisurf F1	-	49,4			1
Ronaldo	-	54,0			1
PR 44 W 22 F1	-	61,7			1
PR 45 D 04 SDH F1	-	53,4			1
PR 46 W 20 F1	-	60,5			1
NK Caravel F1	-	61,5			1
NK Rapster	-	56,4			1
NK Speed	-	62,4			1
Galileo	-	56,0			1
Macarena	-	50,4			1
Katabatic	-	53,4			1

Lokalizacja doświadczeń: Krościna Mała, Tarnów Śląski, Naroczyce

Tomaszów Bol. 2009-01-27

Miejscowość, data

Sz. P.

Marek ŁAPIŃSKI

Marszałek Województwa
Dolnośląskiego

Leszek GRALA

Prezes Dolnośląskiej Izby Rolniczej

Zgodnie z art. 25 pkt. 4 ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o nasiennictwie oraz porozumieniami zawartymi przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych i Stację Doświadczalną Oceny Odmian w Tomaszowie Bol., pełniącą rolę Stacji Koordynującej PDO dla województwa Dolnośląskiego. z Samorządem Województwa Dolnośląskiego i Dolnośląską Izbą Rolniczą oraz po zapoznaniu się z opinią Zespołu Wojewódzkiego PDO podjąłem decyzję o utworzeniu Listy zalecanych do uprawy odmian na obszarze naszego województwa (LZO) na rok 2009 dla odmian: pszenicy ozimej, żyta ozimego, jęczmienia ozimego, pszenżyta ozimego, rzepaku ozimego, pszenicy jarej, jęczmienia jarego i owsa (*wymienić gatunki roślin*).

Podstawą do ustalenia tej listy była analiza wyników doświadczeń prowadzonych w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego w naszym województwie, uzyskanych do sezonu 2006 – 2008 włącznie. Na powyższej liście znalazły się następujące odmiany:

Gatunek rzepak ozimy

1. Californium
2. Cabriolet
3. Baldur
4. Titan
5. Vectra
6. Extend
7. Nelson

Powyższe odmiany potwierdziły w ostatnich latach w doświadczeniach PDO dużą przydatność do uprawy w warunkach naszego województwa. Informacja ta powinna ułatwić rolnikom dokonanie wyboru odmian najbardziej dostosowanych do lokalnych warunków gospodarowania.

Dyrektor Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian
w Tomaszowie Bolesławieckim
(Stacja Koordynująca PDO na Dolnym Śląsku)
mgr inż. Ludwik Kotowicz